ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 36 ՏԱՍՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հ. աբաթ, 27 փետրուարի 1899 Հ. աբաթ, 27 փետրուարի ՏԱՍՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 36

Տարեկան՝ 10 րուբլի, վեց ամիսը 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
Թիֆլիսում ամիսը՝ 1 ր., հատով 5 կ.
բաժանորդ գրւում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատունը։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Норъ-Даръ“
կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն լեզուներով։ Յայտարարութիւնների բառին՝ 2 կ., բեկլամների համար կրկնապատիկ։

ԴԱՐԱՍԻՄ (Կարապետ) ՅՈՐԻԹԻՆԵՆ ՋՈՀՐԱԲԵՆ և որդիք, ՅՈՐԻԹԻՆ, ՕՁԼԴԱ և ԵԼԻՍԱԲԷԹ, ՍՈՓԻԱ ՓԻՐԱԳԵՆ և ԴԷՈՐԴ ԴՐԻԳՈՐԵՆ ՓՈՒԼԻՆԵՆ՝ ցաւօք սրտի ծանուցանում են ազգականներին և ծանօթներին առաջնի՝ թանգագին կնոջ, հետեւեալների անմոռաց մօր, իսկ վերջինի սիրելի զոքանչ

ՄԱՐԻԱՄ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ ՋՈՀՐԱԲԵԱՆԻ

մահր և խնդրում են չնորհ բերել յուղարկաւորութեան կիրակի, փետրուարի 28-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, սեփական տունր, Սադովան փողոց № 49, և այնտեղից Մոզնու ս. Դէորգ եկեղեցին և Խոջվանքի գերեզմանատունր։ Անբիծ սիրի կունենայ, չարաթ, փետրուարի ի27, ժամը 7-ին երեկոյեան։
(№ 27) 1—1

ՔՈՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԻՏԱՐԻՒԹ

Վերջերս Հռոմի Պապը մերձիմահ հիւանդացել էր, բայց մարդկային (բժշկի) օգնութեամբ ազատուեց սուրբ Հայրը երկրաւոր յաւից և ինքն էլ ազատեց իրեն չջոջատող կարդինալներին և բարձր աստիճան հոգևորականներին նոր պապ ընտրելու հոգսից։

Եւ այժմ նա վեր է կացել անկողնից, բայց նրա խոր ծերութիւնը միշտ պէտք է ի նկատի առնել։ Անտարակոյս Ֆրանսիան, Աւստրիան, Գերմանիան, առաւել ևս Իտալիան անտարբերութեամբ չեն կարող վերաբերուել այն հարցին, թէ ով և ինչ տեսակ կարդինալ է պապ ընտրելու։

Այդ հանգամանքն է պատճառը, որ այնքան մեծ նշանակութիւն է տրւում այժմեան պապի հիւանդութեանը և առողջանալուն։

Ֆրանսիան, ինչպէս և միւս պետութիւնները զբաղուած են դիւանագիտական իրենց ներքին գործերով։ Ֆրանսիան չարունակում է, իր ներքին չփոթութեամբ, հետաքրքրել և երկրից դուրս ամբողջ աշխարհին։

Գերիւս Ֆորը մեռաւ, Լուբէն նրա տեղը հասարակապետութեան նախագահ ընտրուեց, բայց կուսակցական կռիւը չվերջացաւ, այլ աւելի վառ գոյներով բորբոքուեց, Դրայֆուսի գործը մրնաց և կըմնայ իրրև ամենազօրեղ միջոց չարունակելու նեղքին չփոթութեան գործը։

Արտաքին քաղաքականութեան մէջ երկու դէպք ուշադրութեան արժանի են. երկուսն էլ Եսիային են վերաբերում։ Մէկը՝ Պարսից ծոցում Մասկոտայի մասին Անգլիայի և Ֆրանսիայի միջև ծագած նոր տարաձայնութիւնն է, որ, բարեբաղդաբար, երկու կողմն էլ համաձայնութիւն կայացնելով վերջացրին. միւսը՝ չինական ծովեզերեայ մի կտոր դեանի խնդիրն է, որ Իտալիան պահանջեց 2 ինաստանից արենտով վերցնելու, բայց վերջինս մերժեց։

Ի՞նչ պիտի անի այսուհետև Իտալիան, կօգնէ նրան Անգլիան, որի դրդմամբ, ինչպէս կարծում են, Իտալիան այդ նոր արկածի մէջ է ընկել. կօգնէ Իտալիային նրա դաշնակից Գերմանիան, — յայտնի չէ։

Ինչպէս երևում է, դաբս վերջանալու է ուրիշի հողերը արեւնաի միջոցով իւրացնելու նոր տեսակի աշխարհակալութեամբ։

Ի՞նչ մեծ պետութիւն է Իտալիան, եթէ նա էլ չունենայ իր սեպհական չահերը հետու արեւելքում և իւր «պատմական միսսիան»։

Այն ժամանակ, որ բազմաչարչար Կրետէն, իւր հին բռնակալի ձեռքից ազատուած, նոր կեանքի է կոչւում, նոր և ազատ կարգերով և օրէնքներով կառավարուելու և, իրրև օտարի լուծից ազատուած երկիր, ազատ շնչելու և իւր սեպհական կեանքով ապրելու և իւր ճակատագրի մասին ինքն որոշումն անելու, Փիլիպպեան կղզիների բնակիչները, բազդի ծաղրով, մէկ ափրոջից միւսի ձեռքն ընկել և տանջւում, և այրւում, և կոտորւում են, որովհետև չեն ուզում օտարի, ամերիկացիների ձեռքի տակը մտնել, ուզում են, իրրև ազատ մարդիկ, իրենց ազատ կղզիների վրայ ապրել։

Այսօր Փիլիպպեան կղզիներն այն դրութեան են հասել, ինչ դրութեան մէջ գտնւում էր ա-

պատամբած Կուբան։ Կուբացիներին օգնութեան հասան ամերի կացիները՝ սպանիացիների լծից ազատելու նպատակով... ով պէտք է Փիլիպպեան կղզիների բնակիչներին օգնութեան հասնէ — ամերիկացիներից ազատելու նպատակով։

Ոչ ոք։

Բաղդի խաղը տեսէք։

Մարտի 1-ից «Նոր-Դար»-ին բաժանորդ են գրւում եւ վճարում են 8 ր. 50 կ.։

Տարեկան բաժանորդագինը՝ 10 րուբլի է։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

— Ս. Էջմիածնից մեզ հաղորդում են, թէ այնտեղ Թիֆլիսից տեղեկութիւն է ստացուած, որ Վեհափառ Հայրապետը, բարեկենդանը Թիֆլիսում անցկացնելուց յետոյ, կըրարեհաճէ Հաղպատի և Սանահնի վրայով Ս. Էջմիածին վերադառնալ։

— Շամախու հայ հասարակութեան կողմից մի պատգամաւորութիւն գոյով Թիֆլիս, այս օրերս ներկայացաւ Վեհափառ Կաթողիկոսին և խնդրեց, որ օրինական ընթացք տրուի Շամախում Թեմական դպրոց բանալու խնդրին։ Այս առթիւ դիմում կըլինի կառավարութեանը հարկաւոր թոյլտուութիւնը խնդրելու՝ յիշեալ դպրոցը բանալու համար։

— Լուսաւորութեան մինիստրութեանը, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, բարձրագոյնս իրաւունք է տրուած փոխելու Աստրախանի հայոց Աղաքարեան ուսումնարանի ծաւալը, այդ ուսումնարանի ծրագիրը համապատասխանելով գաւառական ուսումնարանների ծրագրին։

— Վաղը, կիրակի, փետրուարի 28-ին, լրանում է Թիֆլիսում Ջրահեղձներին փրկող ընկերութիւն հիմնելու 25-ամեակը։ Այդ առթիւ Վրաստանի սրբազան էջմիածնի վրայ ժամը 1-ին գոհարանական մաղթանք կըկատարի Սաղի հրապարակում, յարութիւնեանի ազատարար կայարանի մօտ։ Իսկ եթէ եղանակը վատ լինի, մաղթանքը կըկատարուի քաղաքային խորհրդի դահլիճում։

— Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը խորհրդի քննութեանը ներկայացնելու համար, ներկայումս գեկուցում է պատրաստում քաղաքի օգտին տուրք առնելու այն եզներից, գոմէշներից, ջորիներից և էշերից, որոնք բանեցնւում են քաղաքի սահմաններում զանազան իրեր և ծանրութիւններ փոխադրելու համար։ Այդ նոր տուրքը հիմնուած է յարաբերոյն այն հրամանի վրայ, որով քաղաքներին թոյլ է տրւում տուրք առնելու ոչ թէ միայն ձիերից, այլ և ուրիշ անասուններից։

— *Հալաքարում տղայոց գիմնազիօն* բանալու համար Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի տուած խնդիրքը Թիֆլիսի նահանգապետի պաշտօնակատարը փետրուարի 25-ին ներկայացրեց Կովկասի կառավարչապետի պաշտօնակատար գեն.-լեյտ. Ս. Ս. Փրեզէին։

— Երկաթուղային դեպարտամենտում մի առանձին յանձնաժողովի մէջ այս օրերս քննւում էր Ալէքսանդրապոլից մինչեւ Ջուլֆա, Երեւանի վրայով, երկաթուղի անցկացնելու ծրագիրը։ Այդ ուղղութեամբ ճանապարհներ որոշելու գործը յանձնարարուած էր ինժիներ Վուրցէլին, որն ներկայացրել էր իւր հետազօտութիւնների հետևանքները Վուրցէլի ծրագրի համաձայն, սպագայ երկաթուղին սկսուելով Ալէքսանդրապոլից՝ հասնում է մինչև Ուլուխանլու գիւղը, երեանը թողնելով 12 վերստ հեռու, և այնուհետև գնում է մինչև Ջուլֆա։ Երկաթուղու չինութեան ծախքը որոշուած է հետևեալ կերպով. 1) գիծն Ալէքսանդրապոլից մինչև Ուլուխանլու կընստի 5.275,000 ր., այսինքն՝ իւրաքանչիւր վերստը — 40,880 ր., 2) առանձին գիծն Ուլուխանլուից մինչև Երևան կընստի 442,750 ր., այսինքն իւրաքանչիւր վերստը — 35,700 ր., 3) Ուլուխանլուից մինչև Ջուլֆա կընստի 7.422,500 ր., կամ իւրաքանչիւր վերստը — 44,290 ր.։ Հետևաբար ամբողջ գիծը ծախք կըպահանջի աւելի քան 13 միլիոն րուբլի։

Յանձնաժողովի նիստին, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, մասնակցում էին ճանապ. հաղ. ինժ. Ենակիև և հանք. ինժ. Գուրմակով, իրրև ներկայացուցիչներ մի նոր ձեռնարկութեան, որով մտադրութիւն կայ մշակելու Պարսկաստանի հանքային հարստութիւնները Ղարադաղի սահմաններում։ Նրանց ասելով, ռուս ձեռնարկուները կոնցեսիա են ստացել չահագործելու հանքային բոլոր հարստութիւնները 8,400 վերստ տարածութեան վրայ, իսկ այդ հարստութիւնները, ինչպէս ասում են, պէտք է որ խիստ մեծ լինի։ Բայց ինչն ըստինքեան հասկանալի է, որ առանց երկաթուղիների՝ այդ հարստութիւնները հազիւ թէ կարելի է կանոնաւորապէս չահագործել։ Այս պատճառով պ. պ. Ենակիևը և Գուրմակովը խնդրում էին, որ երկաթուղին տանուի Երևան կայարանից դէպի պարսից սահմանը Օրդուբաթի վրայ։ Այս ուղղութեամբ Ղարադաղի հանքային տեղերը անկասկածելի շնորհիւ կարելի էր հետազօտել կատարեալ գոհացուցիչ կերպով։ Ընդ սմին կողմնակի ուրիշ մեծ օգուտ էլ կըստացուէր, այն է՝ յիշեալ ուղղութեամբ նոր երկաթուղին կանցնէր ոչ հեռու Մուղանի անապատից, որ կարօտ է միայն ջրի, որպէս զի մի մեծ դաշտավայր տեղ դառնայ։ Այս բոլոր բացատրութիւնները լսելուց յետոյ, յանձնաժողովն եկել է այն եզրակացութեան, որ Ալէքսանդրապոլ-Ջուլֆայի և Երևան-Օրդուբաթի գծերն այնպիսի բնաւորութիւն չունին, որ մէկը խանգարի միւսին, և Երևանից գիծ անցկացնելը խիստ ցանկալի կըլինի։ Ինչ վերաբերում է Ջուլֆայի գծին, յանձնաժողովն ընդունել է, որ ներկայումս պէտք է սահմանափակել միայն երկաթուղի անցկացնելով Ալէքսանդրապոլից Ուլուխանլուի վրայով մինչև Հին-Նախիջևան և պարսից սահմանը։

— Դատարանի որոշման համաձայն երևանում, փետրուարի 24-ին, հրապարակով կախաղան են բարձրացրել Ս. Էջմիածնի գաւառի պրիստաւ Մոնաստիրսկուն սպանող Հաջի-Մահմէդ Դալեան-օղլի և Սուլթան-Ալի-օղլի աւազակներին։

— Թիֆլիսի դատական պալատի դեպարտամենտի նախագահ *իշխ. Ն. Դ. Շաւճաւաձէն*, իր խնդրքի համաձայն արձակուած է պաշտօնից։

— *Սուխում* քաղաքը նոյնպէս ինքնավարութիւն է ստանում։ Քաղաքային ընտրութիւնները, «Իվերիա» լրագրի ասելով, նշանակուած են առաջիկայ մարտի 3-ին, 4-ին, 5-ին և 6-ին։

ՄԵԶ ԴՐՈՒՄ ԵՆ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻՑ.— Վանական կառավարութիւնը վեր. Յովհաննէս հպիսկոպոս Չիրակունու նախագահութեամբ արդէն գործի գլուխն է անցած և չարունակում է օրինակելի կարգապահութեամբ և անտեսաբար գործը առաջ տանել։ Սրբազանի օգնականներ են կարգուած սինոդի հրամանով հայր Եսայի և Համայեակ սարկաւագները։

—Ըստով լինելու է վարդապետական ձեռնադրութիւն. ձեռնադրուողներն են. հայր Ղազար, Եսայի և Համայեակ սարկաւագները.

—

ՎԱՐԴԱՁԷՆԻՑ (Նոխու գաւառ). — Անցեալ օրը թունաւորելու մի սարսափելի դէպք պատահեց այստեղ. երկու հարևանի երեխայք՝ մինն աղջիկ (մօտ 6 տարեկան), միւսը տղայ (մօտ 8 տարեկան) խաղում են միասին. սրանց միանում է նաև երրորդ հարևանի մօտ 14 տարեկան աղջիկը. խաղի ընթացքում նորեկը գողնում է իւր խաղակից ընկերուհու թևի արծաթէ կոճակը (15 կոպէկանոց). տղան նկատում է այս բանը։ Երբ խաղը վերջացնելով վերադառնում են տուն, փոքրիկ աղջկայ մայրը նկատում է կոճակի բացակայութիւնը, բայց նորա թոթով լեզուի բացատրութիւնից բան չհասկանալով դիմում է տղային, որ իհարկէ բաց է անում գործը և գողացուածը՝ ամօթից կարմիր կորած աղջիկը՝ ստիպւում է վերադարձնել։ Սակայն այս դէպքը մեծ վիրաւորանք համարելով իւր պատուին, գող աղջիկը՝ լցուած վրէժխնդրութեան ոգով հետևեալ օրը (դարձեալ խաղի ժամանակ) լուծում է իւր վրէժը. իւր խաղակիցներին քաղցրեղէնով հիւրասիրելով՝ նա զգուշութեամբ տալիս է նրանց ուտելու նաև մի մի կտոր մկնդեղ (мышьякъ) և ապա պատուիրում ջուր խմել. չի անցնում մի առ ժամանակ թունաւորուած երեխայքն ընկնում են ուշաթափ. մեծ դժուարութեամբ փոքրիկ աղջկան փախցնում են հիւանդանոց, ուր բժիշկը թէև բացատրում է թունաւորուած լինելը, բայց օգնել չի կարողանում. բանն անցել էր արդէն և աղջիկը մինչև նորից տուն հասնելը աւանդում է հոգին։ Իսկ տղային դեղձափ տալով մի կերպ ազատում են. ուշքի գալով նա պատմում է եղելութիւնը աւելացնելով, որ իրեն տրուած կտորը միւսից փոքր էր։ Ուշ չդնելով ոմանց անմիտ զրոյցներին, գժբախտ մանկանց ծնողները գործը յայտնել են տեղական վարչութեան. և շատ լաւ են արել. Վարդաշէնում այս առաջին դէպքը չէ. դեռ անցեալ տարի մկնդեղին զոհ գնաց մի պատանի. պէտք է առանձին ուշադրութիւն դարձնել այն հարցի վրայ՝ թէ որտեղից են ձեռք բերում գիւղացիք մկնդեղը. միթէ խանութպանները իրաւունք ունին վաճառելու. կամ չի կարելի հետախուզելով օրինակ հէնց այս գէպքը՝ գտնել մկնդեղի պահեստը։

Կ. ՊՈԼՍԻ ՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐԻՑ

Ֆրանսական դեսպան Գ. Քոնսթան գրաւորապէս հաղորդած է մեր Ս. Պատրիարք Հօր թէ Տիկին Փելիքս Փոռ հետագիր մը ուղղելով իրեն՝ խնդրած է իր շնորհակալութիւնը յայտնել Հայոց Պատրիարքին ցաւակցական հեռագրին ի պատասխան։

ԻՄՈՒՆԸ ԱՀԱԲԵԿՎԱԾ

(Ծաղրվերնագիր)

II*)

Ընկեր մեր նոր է, մեր նվիրական ընկերն է նոր մեր, մեր տասնամյակի ընկերը, մեր ամենասիրելի ընկերը, մեր ամենաթանկ ընկերը։ Ինչպես ամեն մի նոր ընկեր, նա էլ ունի իր անցյալը, որ ոչ միշտ է վարդագույն եղել։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ներկան, որ ոչ միշտ է վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ապագան, որ ոչ միշտ է վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերուհին, որ ոչ միշտ է վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամուհին, որ ոչ միշտ է վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների ընկերները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։ Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն։

*) Տես «Նոր-Դար» № 35։

— Ս. Պատվական, — ասում է Հրաչը ընկերոջ ականջին, — ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է նշանակում «Ինչպես ամեն մի ընկեր, նա էլ ունի իր ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիների ընկերների թշնամիները, որոնք ոչ միշտ են վարդագույն»։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Փետրվար, 26 փետ.

Ինձ[illegible] Ն. Գիլիգյան

Ուզում եմ ձեզ հետ խոսել մի շատ կարևոր հարցի շուրջ։ Ինչպես գիտեք, Ռուսաստանում ապրում է 10,000 հայ։ Նրանցից 23,000 հայերի[illegible] մեծ մասը ապրում է Պետերբուրգում, Մոսկվայում, Թիֆլիսում, Բաքվում, Նոր Նախիջևանում և Ռոստովում։ Մնացածները ցրված են Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում։ Ռուսաստանի հայերի մեծ մասը զբաղվում է առևտրով, արդյունաբերությամբ, գործարանատիրությամբ, բանկային գործերով, ինչպես նաև տարբեր ազատ արհեստներով։ Ռուսաստանի հայերի մեծ մասը ունևոր է, և նրանցից շատերը հարուստ են։ Ռուսաստանի հայերի մեծ մասը ունի իր սեփական թերթերը, որոնք հրատարակվում են հայերեն

կալութիւն է յայտնում ընկերներին իւր ընտրութեան համար և ապա գովաբանում է Լուբէին, յիշեցնելով նրա հրովարտակը, որի մէջ հասարակապետութեան նախագահը պարլամենտի աջակցութիւնն է խնդրում երկիրը խաղաղացնելու գործում· «Սենատը, ասում է Ֆալիէրը, — պատիւ կը համարի արձագանք տալու այդ կոչին։ Խաղաղեցուցիչ նշանները թոյլ են տալիս, սակայն, յուսալու, որ մենք հեռու չենք այն օրից, երբ կը չքանայ այդ ժամանակաւոր տհաճութիւնը։ Մակերևոյթն այնքան զօրեղ կերպով փոթորկող հակառակ քամիները չհասան, սակայն, խորքին այնքան, որ մեր ռամկավարութեանը ստիպէին մոռանալու իւր պարտականութիւններն ու չահերը։ Ռամկավարութիւնը չվնաց իւր վստահութիւնը զօրքից, որին ոչոք և ոչինչ չի չեզոքել իւր պարտիքների կատարումից։ Նա համբերութեամբ կը սպասէ, մինչև որ կրկատարուի արդարադատութիւնը, և կընդունի նրա դատավճիռն իբրև միակ ճշմարտութիւն։ Այդ բանն այսքան մարդկանց խղճի համար փըրկութիւն կը լինի ծանր ճնշումից»։ (Ջերմագին ծափեր)։

ՏՈՒԼՈՆ.—Լուրեր են չրջում, որ զինարանի հաւը գտնուած է ուժանկի 12 փամփուշտ։ Հաւատացնում են, որ մի անյայտ մարդ երեք անգամ ատրճանակ է արձակել զինարանի պահապան զինուորի վրայ, բայց վնաս չի տուել։ Այս լուրերը ապատրուիլ են թողնում։

ՊԵԿԻՆ. — Ռուսաց և ֆրանսիական դեսպանները ձունգ-լի-համենին տեղեկացրին, թէ իրենք մտադիր են շուտով յետս կոչելու ցարդ իրենց դեսպանատները պահպանող ծովային զինուորներին։ Այժմ չինաց կառավարութիւնն աշխատում է հարկադրելու, որ եւրոպական բոլոր կառավարութիւնները յետս կոչեն իրենց դեսպանատների պահնորդախմբերը։ Ամերիկական ծովային զինուորները հրաման են ստացել դուրս գնալու Պիկինից։

ՊԵԿԻՆ.—Տարակոյս չկայ, որ չինացիներին առաջուց յայտնի էր, թէ ինչ էին կամենում խաղացիները, ուստի և նրանք կարողացան հարկաւոր կերպով վարուել։ Ասում են, որ Բրիտանական դեսպանը մի այտագիր է ուղղել ձունգ լի-համենին, որի մէջ պաշտպանում է Իտալիայի պահանջները։ Ճապոնացիները խիստ չէզոքութիւն են պահպանում։ Չինաստանի վերաբերմունքը դէպի Իտալական պահանջները, այլ և դէպի Չինքիանգի երկաթուղու գործը, ցոյց է տալիս, որ այլի կայսրուհու վերչին հրամանը, որի մէջ անդրաժիշտ է կացուցանւում մեծ ընդգիմութիւն ցոյց տալու օտարերկրեայ ազդեցութեանը, ազդեցութիւն է ունեցել։ Չինական աղբիւրից հաղորդում են, որ իտալական պահանջների մերժման պատասխանատուիլ ինն ընկնում է գըլխաւորապէս Չանգ-Ի վրայ։

ՀՌՈՄ.—«Tribuna» լրագրին Լոնդոնից հեռագրում են. «Լոնդոնի չինաց դեսպանը մեկնում է այսօր երեկոյեան կամ վաղն առաւօտեան»։

Ասում են, որ Չինաստանը մտադրւում է ընդդիմութիւն ցոյց տալու Իտալիայի պահանջներին։

«Tribuna»-ն կարծում է, որ Պեկինի իտալական դեսպանը չուտով կը հեռագրի, որ չինաց կառավարութիւնն իրենից ներողութիւն է խնդրել և համաձայնութիւն է յայտնել պահանջուած կոնցեսիան տալու։ «Եւրոպայի բոլոր պետութիւնները,—ասում է լրագիրը,— լինեն դրանք մեր բարեկամը թէ ոչ, միանման չահագրգռուած են այն բանում, որ կայծը հրդեհ առաջ չբերէ»։

Իտալական «Marco Polo» և «Elba» մարտանաւերը գտնւում են Չիֆուում. «Americo», «Vespucci» և «Etna» նաւերը գտնւում են Հանգհնդի ճանապարհին. այդ նաւերից առաջինն Սննամայի առաջն է, վերջինը հասել է Բատաւիա։

«Stromboli» մարտանաւը Վենետիկից գնում է Չինաստան։ Այդ բոլոր նաւերի վրայ 1,583 նաւաստի, 50 մեծ փողանի և 68 փոքր փողանի թնդանօթներ կան։

ԼՈՆԴՈՆ.—Պատգամաւորների ժողով։ Բրոդրիկը յայտարարում է, որ ֆրանսիական կառավարութիւնը Մասկատի սուլթանից կոնցեսիա էր պահանջում նրա հողերի մի մասի համար, այդտեղ ֆրանսիական դրօշակ բարձրացնելու և բերդեր կառուցանելու իրաւունքով։ Այդ պահանջները հակառակ են 1862 թ. դաշնագրին և այն առանձին պարտաւորութիւններին, որ սուլթանը յանձն է առել Անգլիայի առաջ։ Այնտեղի բրիտանական գործակալի գործողութիւնները պահպակման չեն ենթարկուիլ կառավարութեան կողմից։ Այդ գործակալը գործում էր համաձայն կառավարութեան հրահանգների։ Դելկասսէն յաճախ յայտարարում էր, որ իրեն ոչինչ յայտնի չէ Քրանսիայի հողաբաժին ձեռք բերելու մասին։ Գործակալը, դրութիւնն ի նկատի ունենալով, չէր կարող ուրիշ կերպ վարուել, քան վարուել է. 1862 թ. պայմանագրի զօրութեամբ, Քրանսիան կարող է պահեստներ պահանջել ածխի համար, բայց ոչ հողերի համար կոնցեսիաներ։

ՊԱՐԻԶ, 25 փետրուարի.—Քննիչ Պակը վերջացրեց վկաների հարցուփորձը Դարբերի և Դերուլէդի գործի վերաբերմամբ. վերջին անգամ հարցուփորձի կենթարկէ մեղադրեալներին ուրբաթ օրը, իսկ շաբաթ օրը կվերջացնի իւր քննութիւնը։

ՎԵՆՆԱ.—Դեսպան Էրենտալն այսօր առաւօտեան մեկնեց Պետերբուրգ։

ՊԱՐԻԶ. — Պապի նունցիայի ուղեկի մէջ արիւնհոսութիւն առաջացաւ։ Վիճակը խիստ վտանգաւոր է։

ՀՌՈՄ.—Պելլու, Կանևարո և Պալումբո մինիստրներն այսօր խորհրդակցեցին այն միջոցների մասին, որ ձեռք պիտի առնուեն Սանմունի ծովածոցը զբաւելու համար։ Կանևարոն երկար ժամանակ խորհրդակցում էր անգլիական դեսպանի հետ։

ԹԵՐԹԻ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

—

Պատուական «Նոր-Դար»-ի տարւոյս 30-րդ համարում, կարգայի Չամախուց ուղղուած մի յօդուած «Բողոքական պրոպագանդան» խորագրով։ Յօդուածը կըրում է «Փարոս» ստորագրութիւնը։

Այդ յօդուածի մէջ Փարոսը յայտարարում է որ «Բողոքականները չարունակում են իրենց պրոպագանդան, որ մէյ-սարի գիւղը գերմանացիների հովանաւորութեան է յանձնուած... որ Սահակ (Իսահակ) վարդապետը նոր էր կարգի դրել գիւղացիների հոգևոր վիճակը և քարոզելով չրջում էր գիւղերը, այժմ ով է նայողը (քանի որ նրան հեռացրին պաշտօնից) ..»

Սրանով երկրորդ անգամն է, որ Փարոս կոչուած յօդուածագիրը անխիղճ կերպով փորձում է հարստահարել մեր համբերութիւնը։ Մենք երբէք չէինք կարծել, որ կըգտնուեն մարդիկ, որոնք համարձակութիւն կունենան օրը ցերեկով այնքան անշնորհք կերպով յեղաշրջել իրողութիւնները, չեզածը եղած հրապարակել... վերաւորել մարդկանց զգացմունքը և պլխաւորը, որ աւելի ցաւալին է՝ մոլորեցնել խմբագրութեանը։

Մենք առիթ կունենանք, միանգամայն անկախ, «Բողոքական պրոպագանդայի» մասին աւելի մանրամասն խօսել, որից Փարոսը կրնամեանայ գործի հանգամանքները և միևնոյն ժամանակ իւր գործից ունեցած տեղեկութեան չափը։

Իսկ ինչ վերաբերում է այն հարցին, որ *«Իսահակ վարդապետը նոր էր կարգի դրել գիւղացիների վիճակը եւ քարոզելով չրջում էր գիւղերը...»*

դրա համար հրապարակով բացատրութիւն ենք պահանջում Փարոսից՝ նա պիտի մեզ մանրամասն անէ 1) թէ Իսահակ վարդապետը ինչ պաշտօն էր վարում Թեմում. 2) ինչով և ինչպէս էր կարգի ձգել գիւղացիների վիճակը և 3) որ գիւղերն է չրջել յատկապէս քարոզները խօսելու և քանի քարոզ է խօսել նոյն իսկ Չամախում, ուր 10 ամիս մնաց պաշտօնով... Բացի սրանից պ. Փարոսից պահանջում ենք, որ նա բացատրէ իւր հետևեալ խօսքերը. «Իսկ կոնսիստորիան նոր-տարուց յետոյ միանգամայն կերպարանափոխուել է, այդտեղ այլևս կրօնական խտրութիւն չեն դնում «ազատամիտ» են գարձել և այլն։

Մենք յոյս ունինք որ Փարոսն այնքան քաջութիւն և ազնուութիւն կունենայ որ հրապարակ կիջնէ արդէն իւր իսկական անունով (ինչպէս մենք ենք անում) և բաւականութիւն կըտայ մեր պահանջներին, որով թէ ճշմարտութիւնը կըբացուի, թէ խմբագրութեանը կարող կըլինի ցոյց տալ, որ ինքը չէ մոլորեցնում և թէ մեզ հնար կըտայ մեր ասելիքն ևս ասելու... Ուրեմն կըսպասենք *):

Ծաճատ քահանայ Մարաղեանց

Չամախի, 21 փետր.

Խմբագիր-հրատարակիչ՝

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԾՆՆԴԱԲԵՐԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՈՎ

(Սոլոլակ, Սադովայա փողոց, № 64)

(սեպհական տուն

Հեռախօս № 230

Երեւելի հիւանդների ընդունելութիւն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը՝ ժամ 2—4 ը ցերեկը. վճարը հիւանդների կարողութեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելութիւն ամենայն օր՝ ժամը 8—10 առաւօտեան—վճարը 2 ր.։ Դիշերօթիկ հիւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդունւում են գիշերուայ օրուայ ամեն ժամանակ, բաց այդ մասին. առաջուց տեղեկութիւն պիտի արուի. վճարը որոշւում է ըստ դասակարգերի։ Չունևորները ձրի են։ Գինեկոլգիայի բաժանմունք ընդունողները վճարում են 1 ր. 50 կ. մինչև 8 ր. մի օրուգիշերուայ համար. ծննդաբերական բաժանմունքը մտնողները—1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուգիշերուայ համար։ Ծերկունքի ազատելը 10 ր. մինչև 50 ր.։ Անդամահատութիւնը ըստ համաձայնութեան։ Երեւելի բոլոր հիւանդները դեղեր և նիւթեր ստանում են ընդունելութեան ժամանակ ձրի։ Չունևորների համար 1-ական մահճակալ է դրուած իւրաքանչիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւորւում են նրանք տեսչի և նրա պ պ. ընկերների առարկութեամբ ձրի։

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ

Մ. ՄԿՐՏՉԵԱՆ.

—

ԴՈԿ. Ֆ. Ս. ՀԵՐՑՓԷԼԴ

որ իւր մասնագիտութիւնը պարապել է Վեննայում, ընդունում է կաշուի, վեներական, միզակալ և սիֆիլիտիկական հիւանդութիւններին՝ ամեն օր առաւօտեան 9—11 ժամը և երեկոյեան 5—8 ժ.։ *Մաղերեան փողոց, № 5 Լիսիցեւի տուն։*

---

*) Իսկական անունն այստեղ նշանակութիւն չունի, կարևորն՝ գրածները հաստատելու համար բերելիք փաստերն են։ Եթէ Փարոսը պատասխան ունի, միայն փաստերն կարող է հրատարակել, իսկ եթէ իրեն մոլորեցրել են, այդ դէպքում չատ ցաւում ենք, որ թղթակիցը հարկաւոր զգուշութիւնը չէ պահպանում։ Խմբ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շաբաթ, փետրուարի 27-ին,

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆՈՒՄ

յօգուտ Սոլոլակի ձրի և էժանագին ճաշարանի լինելու է

ՊԱՐԵՐԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՆՑԵՐՏԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՈՎ

բարեհաճ մասնակցութեամբ իշխ. Վ. Մ. Ամիրաջիբիի, տիկ. Օ. Ա. Չուլպինայի պ. պ. Պ. Ա. Օպոչինինի, Օ. Ի. Կամիսնսկու, Կոստանեանի և սիրողների երգեցիկ խմբի պ. Դ. Մ. Փուղինեանի վարվարութեամբ։

Կոնցերտի սկիզբը ճիշտ ժ. 9-ին երեկոյեան։ Առաջին 10 կարգերի տոմսակները վաճառւում են Մ. Վ. Ծովիանեանի մօտ (Սերգիևսկայա և Նագորնայա փողոցների անկիւն, դուռը Նագորնայա փողոցից), իսկ մնացածները Ժողովարանի չուէյցարի մօտ։

Տոմսակների գները 5 ր. մինչև 1 ր. 10 կ.։ 4—4

ՀԱՆԴԻՍ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Ժողովածուի

3, 4, 5 և 6 գլքերի մնացած օրինակները վաճառւում են միասին 3 րուբ. ճանապարհածախսով։ Ցանկացողները դիմում են հրատարակչին հետևեալ հասցեով. Москва, Малый Глатоустовскій пер., д. Гибшъ, Типографія Бархударянъ.

10—1

ՀՐԱՒԷՐ

Ամսոյս 28-ին, կիւրակի օրը, Ս. Պատարագից յետոյ, 12 ժամին, Աւետաց Ջգրաչէնու Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ բարեպաշտ Ծխականները երրորդ անգամ հրաւիրւում են նոյն եկեղեցին՝ նոր երէցփոխ ընտրելու համար։

Գործակալ ա. մ. եկ. հայոց Թիֆլիսի՝

Զաքարիա քահ. Զարդեղեան

(26) 1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Կիրակի, փետրուարի 28-ին, նշանակուած է

ՄԱՆԿԱԿԱՆ

ԵՐԵԿՈՅԹ

ՄՈՒՆԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ

Ժողովարանի անդամների և կանոնիատանների երեխաների համար։

Սկիզբը ժամը 5-ին, վերջը 6-ին երեկոյեան։ 1—1

(25)

ԲԵՐԿԵՆՑԻ

„ՆՈՐԵԿ“

վէպը

վաճառւում է ԿԵՆԴՐՈՆՑԿԱՆ և ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ գրավաճառանոցներում, այլ և «ՄՈՒՐՃ»-ի խմբագրատանը։

Գինն է 70 կոպ.

(13) 3—3

! ՋԳՈՒՇԱՑԵԼՔ ԿԵՂԾՈՒՄՆԵՐԻՑ !

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՄՈՍԿՎԵՈՐԿԻ ԾՈՒԹՐԻՆԻ

ՕՃԱՌ

ԴԵՂԱՓՈՒՐՇ

Գ. Ֆ. ԻՐԳԵՆՍԻ

Ոչնչացնում է մուները, արևից այրուածքը, դեղին բծերը, ելունգները, բշտիկները և ազդում է աւելորդ քրտնելու դէմ։ Առաջարկւում է որպէս արդուզարդի առնուշահոտ բարձր որակութեան օճառ.

Մի կտորի գինը 50 կ., ½ կտորինը 30 կ.։ Վաճառւում է բոլոր ամենալաւ դեղատներում և դեղատնային խանութներում։

Գլխաւոր պահեստը բոլոր Ռուսիայի համար՝ Դ. Ֆ. Իւրգենսի մօտ, Մոսկուայում Դեպոն Թիֆլիսում դեղատնային առաքների առևտրի ընկերութեան, Ծուլինովի, պ. պ. Պոպովի, և Ազմուրովի դեղատներում։

(M.) 6751 24—4

Բարձր դասակարգի կանայք գինչպէս և գեղեցկութեամբ ամենանշանաւոր դեղատնուհիները հրաժարուելին գործածել ԿՈՂԱԼԴ-ԿՐԵՄ (Cold Creme), որ դառնահամ է և իւղալի տեսք է տալիս դէմքին։ Բոլոր նրանք գործ են ածում

CREME-SIMON

(Կրեմ-Սիմոն) գեղեցիկ հոտ ունեցող արտադրութիւնը, որ երբէք չի փչանում և պնդացնող ու փափկացնող յատկութիւնների հետ միասին առաւելութիւն ունի պահպանելու դէմքի գոյնի չնորհալիութիւնն ու երիտասարդական թարմութիւնը։

LA POUDRE SIMON

(Պուդր Սիմոն) LE SAVON A LA CREME SIMON (Օճառ Սիմոնի) ունին նոյն հոտը և լրացնում են նրա զարմանալի յատկութիւնները։

J. SIMON., 13 rue Grenge Batelière. Paris. Մաս-մաս վաճառւում է վարսավէրների, պարֆիւմերների և դեղագործների մօտ։

(M) 132014 15—15

ВАЛЕТМЕЙСТЕРЪ

ВАРШАВСКИХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВЕН. ТЕАТРОВЪ И УЧИТЕЛЬ ТАНЦЕВЪ

II ТИФЛИССК. МУЖСК. ГИМНАЗІИ

М. М. ОВЕРЛО

Настоящимъ доводитъ до свѣдѣнія почтенѣйшей публики, что имъ полученъ новѣйшій выборъ модныхъ сезонныхъ танцевъ; именно: 1) Pas de Patineur (akating) 2) Alicase (вальсъ въ 4 pas), 3) Arkadiens (мазурка), 4) Tom Tit (англійскій танецъ). 5) Wovhington Post. (американскій маршъ голопъ), 6) Graciana—полька 7) Fin de siécie (конецъ вѣка, вальсъ).

За граціозность и скорое усвоиваніе танцевъ ручаюсь. При чемъ предвороряю, что для дамъ моей женой устроены спеціальные курсы плавности и граціозности танцевъ.

Михайловская ул. д. № 92.

Отъ 2 до 6 час. вечера. 10—1

Дозв. цензурою Тифлисъ, февраля 26-го дня, 1899 г. Տպարան Ա. Ի. Պետրովի Типографія А. И. Петрова, Голов. проспектъ домъ № 12. Телефонъ № 387